

विमुखमलोऽपि प्रसङ्गाद्याख्यायते (52.) । उग्र उत्कृष्टः । विभेत्यस्मादसौ भी-
मः भीमादयोऽपादाने इति [पा० ३.४.७४.] निपातः । धात्वयति शत्रूनन्धीकरो-
ति धात्वः धात्वशब्दात्तत्करोतीति णिजन्तात्पचाद्यच् । धूनयति कम्पयति शत्रू-
निति धुनिः । संहतेऽभिभवते शत्रूनिति सासहान् सहेः घासुः अभ्यासदीर्घः ।
अभियुनक्ति अभियुग्वा अन्येभ्योऽपि दृश्यन्तः इति [पा० ३.२.७५.] इति अभिपूर्वा-
द्युजेः घानिप् भक्तानां सुखयोक्ता । विक्षिपति प्रेरयति शत्रूनिति विक्षिपः शत्रु-
क्षेप्ता । चकाराः समुच्चयार्थाः । स्वाहा एतेभ्यो मरुद्भ्यः सुद्धताः पुरोडाशाः सन्तु ॥ ॥
का० [१८.४.२५.] इन्द्रं दैवीरिति जपति । कर्मापवर्गान्ते यजुर्जपतीत्यर्थः ॥ मरुदे-
वत्यं यजुः शक्वरी षट्पञ्चाशदक्षरत्वात् । दैवीः दैव्यः देवानामिमा देवसम्बन्धि-
न्यो विशः प्रजाः मरुतो मरुद्रूपा इन्द्रमनुवर्तमानोऽभवन् अनु पश्चाद्वर्त्म वर्तनं
यासां ताः इन्द्रानुगामिन्योऽभवन्निति स्वतृपाख्यानम् । दैवीर्विशो मरुतः यथा
इन्द्रमनुवर्तमानः इन्द्रमनुसृत्य वर्तमाना अभवन् उपमानमेतत् दैवीर्मानुषीश्च दे-
वसम्बन्धिन्यो मनुष्यसम्बन्धिन्यश्च विशः एवमिन्द्रवत् इमं यजमानमनुवर्तमानः
अनुसृत्य वर्तमाना भवत्विति प्रार्थना ॥ ८६ ॥

IX. इमं स्तनमूर्जस्वत्तं धयापां प्रपीनमग्रे सरिरस्य मध्ये ।

उत्सं जुषस्व मधुमन्तमर्वत्समुद्रियं सदनमाविशस्व ॥ ८७ ॥

का० [१८.४.२६.] इमं स्तनमिति वाचयति वा । इमं स्तनमिति मन्त्रगणम-
ध्यायसमाप्तिपर्यन्तं यजमानेनाध्वर्युर्वाचयति स्वयं जपति वेत्यर्थः ॥ त्रयोदशऽर्च आ-
ग्नेयस्त्रिष्टुप्सुन्दस्कोऽनुवाको यज्ञस्तुतिर्वसोर्धाराभिवादिनी घृतस्तुतिर्वा । हे अग्ने
सरिरस्य लोकस्य मध्ये वर्तमानः त्वमिमं सुगलक्षणं स्तनं (53.) सुचः पतन्तीं घृ-
तधारां वा त्वं धय पिव धेह पाने लोह । इमे वै लोकाः सरिरमिति [७.५.२.
३४.] श्रुतेः सरिरशब्देन लोका उच्यन्ते । वसोर्धारा सुचा द्रोष्यते सा सुगत्र त्र-
पककल्पनया स्तन उच्यते कीदृशं स्तनम् ऊर्जस्वत्तमूर्जा रसोऽस्यास्ति ऊर्जस्वान्
तम् विशिष्टरसवत्तम् । तथा अपां प्रपीनम् अग्नेशब्देन लक्षणया घृतमुच्यते अ-
ग्निः घृतैः प्रपीनं पूर्णं तृप्त्यर्थानां करणे षष्ठीति (54.) तृतीयार्थे अपामिति षष्ठी ।